

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЕКТОРІЇ ОСВІТИ СТУДЕНТА

*Ачкасова Л.М., к.е.н., доцент
Водолажська Т.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Підготовка студентів за індивідуальною освітньою траєкторією є процесом, який поєднує особистісні і професійно важливі якості майбутнього спеціаліста. Вона дозволяє сформувати процеси самореалізації і саморозвитку в професійній діяльності. В теперішній час, від сучасного фахівця потребується вміння швидко переробляти великі обсяги інформації, бути мобільним і вміти застосовувати інноваційні технології у своїй діяльності. Для цього необхідно володіти певним набором компетентностей, необхідних у професійній діяльності. Крім того, багато студентів, ще навчаючись у виші, починають працювати і розуміють, які саме знання, навички та вміння йому необхідні для роботи.

Для формування у фахівця компетентностей, що відповідають сучасним вимогам, необхідно впроваджувати відкриту систему освіти.

«Відкрита освіта» - це система навчання, доступна будь-якому охочому, без аналізу його вихідного рівня знань, що використовує елементи дистанційних освітніх технологій і методів навчання і забезпечує навчання в ритмі, зручному для навчання [1].

Українська система освіти та система управління навчальним процесом дуже довго були консервативними. Тому будь-які, навіть незначні, зміни в управлінні переносяться важко.

Для того, перехід до нової системи освіти більш успішним, необхідно точніше визначити механізм формування індивідуального навчального плану. Багато авторів, що займаються питанням індивідуальної освіти, сходяться на тому, що індивідуальна освітня траєкторія це напрямок, індивідуальний процес просування до наміченої освітньої мети шляхом поетапного освоєння навчального матеріалу з урахуванням індивідуальних пізнавальних потреб студента. В процесі такого руху у студента є можливість реалізувати свій особистісний потенціал. Цей рух неможливий без індивідуальної навчальної програми.

Формування індивідуальної навчальної програми студента передбачає вивчення обов'язкових дисциплін за спеціальністю та вільний вибір студентом тих дисциплін, які він хотів би вивчати з Каталогу вибіркових дисциплін вищого навчального заходу. Дисципліни, які входять до навчального плану за спеціальністю, створюють певну систему, які формують знання, навички і уміння студента, на основі спадкоємності дисциплін. Це формує своєрідну багат шаровість отриманих компетенцій.

Дисципліни, які обирають студенти можуть бути дисциплінами, що відносяться до іншої спеціальності. У зв'язку з цим, виникає проблема освоєння дисципліни, тому що вона може передбачати наявність у студента певних базових знань. Якісно сформувати компетенції, або хоча б їх елементи, які прописані в ОПП, за обмежений час складно. Саме тому, дисципліни за вибором, особливо, коли вони відносяться до іншої спеціальності, повинні мати сильну методичну підтримку самостійної роботи студентів.

Зараз широкого застосування набули методи індивідуального навчання: робота над презентаціями, проектами, написання творчих завдань, ситуативні вправи. Не менш важливим є підвищення ролі взаємодії викладач-студент, де поступово змінюється центр навчального

процесу до студента і реалізується якісний зворотній зв'язок за допомогою комунікаційних технологій.

Під час навчання студент проявляє свої індивідуальні здібності й усвідомлює, з якою метою і що йому потрібно вчити, це є результатом внутрішньої мотивації, які базуються на індивідуальному сприйнятті. Саме тому задача викладача - це підтримка засвоєної інформації.

Тут на допомогу можуть прийти інноваційні педагогічні технології: інтерактивні, які передбачають створення комунікативного середовища студент-викладач, розвивально-інтегровані технології, які передбачають реалізацію ігрової і емоційної взаємодії викладача і студента (ділові ігри, кейс-завдання); інформаційно-комунікативні технології навчання, що реалізуються через навчаючі програми.

Інтерактивне навчання є одним з найпродуктивніших інноваційних підходів. Воно має діалогічний характер, спрямований на повну взаємодію викладача та студента і дозволяє імітувати проблемні ситуації, які наближають до реалізації набутих знань. Внутрішню мотивацію інтерактивного навчання забезпечує відчуття студентом себе, як активного учасника власного саморозвитку. Це, відповідно, впливає на підвищення ефективності навчання. Комунікативні ситуації, рольові ігри слугують помічниками в реалізації індивідуальної освіти студента.

Ще одним напрямком, який сприятиме формуванню індивідуальної траєкторії освіти студента є використання інформаційних технологій в освітньому просторі. Вони дозволяють по-різному подавати навчальний матеріал: текстовий, звуковий, відео формати. Використовуючи інформаційні технології студент вибудовує індивідуальну стратегію сприйняття навчального матеріалу і може підвищити інтенсивність навчання.

Однією з продуктивних технологій навчання також є проектна методологія. Її мета – формування пізнавальних навичок, критичного

мислення та орієнтація в інформаційному середовищі. Проектна методологія утворює власний дослідницький досвід студента, забезпечуючи формування професійної компетентності.

Неповне формування індивідуальної траєкторії освіти студента часто пов'язане з недостатньою організацією цього процесу або неможливістю його впровадження в повній мірі.

Часто це проблема невеликих навчальних закладів, коли викладання окремих дисциплін, які обирає студент, відбувається майже індивідуально з причини відсутності набору повноцінної групи. Саме тому інноваційні педагогічні технології і є виходом з такого становища. Вони зорієнтовані на особистість майбутнього фахівця, розвивають творчу активність студентів, їх професійні і ціннісні якості.

Література:

1. Каньковський І.Є. Індивідуальні освітні траєкторії як необхідність сучасного процесу професійної підготовки фахівця. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*, 2013. Вип. 4. С. 62-65
2. Краснощок І.П. Індивідуальна освітня траєкторія студента: теоретичні аспекти організації. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальній школах*, 2018, № 60, т. 1. С. 101-107
3. Ковальчук В.І. Формування індивідуальних стратегій навчання студентів засобами інноваційних педагогічних технологій. *Молодий вчений*. 2018, №4. С. 100-102 URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/12/26.pdf>
4. Андрущенко О. Англomовне професійне спілкування з використанням ІТ. *Відкритий урок*. 2012, № 1. С. 56-60.